

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

”Helan eller Halvan som lärare i idrott och hälsa”

En forskningsöversikt om hur lärarens kropp påverkar elever i idrott och hälsa

Andreas Hertzberg & Linda Andreasson
Program: Ämneslärarprogrammet Idrott och hälsa (7-9)

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: L9ID2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT 2022
Handledare: Andreas Fröberg
Examinator: Anders Raustorp
Kod: VT22-2940-004-L9ID2G

Nyckelord: Idrott och hälsa, Kompetens, Kropp, Kroppsideal, Lärare, Trovärdighet, Utseende

Abstract

Att kroppsideal och dess påverkan är ett känt ämne råder det inget tvivel om i dagens samhälle. Det pratas ofta om att ungdomar blir påverkade av sociala medier och på vilket sätt de påverkas av dess flöden. Funderingar väcks således kring hur ungdomarna influeras och hur lärare i idrott och hälsa undervisar om kropp. Men frågan är då hur eleverna ser på läraren i idrott och hälsa. Syftet med forskningsöversikten blev därmed att undersöka hur lärarens kropp påverkar elevernas syn på lärarens trovärdighet och kompetens inom ämnet idrott och hälsa, där det undrades vilka skillnader som kunde ses, vad gäller elevers inläring. Metoden gick ut på att systematiskt granska tidigare forskning som gjorts inom ämnet, denna bearbetades och sammanställdes sedermera i tre teman. Resultatet i studien visade sig vara tvetydligt, dock kunde det ses vissa trender. Bland annat att prestationen hos elever kan påverkas vid en första anblick om läraren är vältränad och atletiskt byggd. Somliga elever ansåg en vältränad lärare bäst lämpad medan en del ansåg att lärarens utseende vara av minsta betydelse. Vid en första anblick ansågs den atletiskt byggda och vältränade läraren ha en högre trovärdighet och kompetens medan där även fanns en studie som visade att lärarnas förmåga att kommunicera och samarbeta var av största betydelse.

1 Förord

På en föreläsning för tre år sedan sade vår föreläsare Andreas Fröberg "Vad skulle det vara för skillnad på om läraren i idrott och hälsa är vältränad eller om den inte är det?" Den frågan ligger till grund för hela arbetet och är anledningen till att ämnet valdes. Vi vill rikta ett stort tack till honom för att han sådde fröet redan då och tacka honom för vägledningen genom detta arbete. Vi vill även tacka oss själva för vi hjälpt varandra med saker som den ene haft svårare för och den andra haft lättare för.

Arbetsuppgift	Procent av arbetet Andreas/Linda
Planering av forskningsöversikten	50/50
Litteratursökning	50/50
Datainsamling	60/40
Analys	50/50
Skrivande	40/60
Layout	50/50

2 Innehållsförteckning

3	Inledning	2
3.1	<i>Syfte och frågeställning</i>	3
3.1.1	<i>Frågeställningar</i>	3
4	Bakgrund	4
4.1	<i>Fysiskt kapital och kropp</i>	4
4.2	<i>Ungas kroppsuppfattning</i>	4
4.3	<i>Idrott och hälsa</i>	5
4.3.1	<i>Fysisk aktivitet och kropp</i>	7
4.3.2	<i>Lärarens kropp</i>	7
4.3.3	<i>Lärare uppfattning om kropp</i>	8
4.4	<i>Bakgrundssammanfattning</i>	9
5	Metod	10
5.1	<i>Datainsamling</i>	10
5.2	<i>Databearbetning</i>	11
6	Resultat	12
6.1	<i>Prestation och inläring</i>	12
6.2	<i>Attityd och förväntningar</i>	12
6.3	<i>Trovärdighet och kompetens</i>	13
7	Diskussion	14
7.1	<i>Metoddiskussion</i>	14
7.2	<i>Resultatdiskussion</i>	14
7.2.1	<i>Prestation och inläring</i>	15
7.2.2	<i>Attityd och förväntningar</i>	15
7.2.3	<i>Trovärdighet och kompetens</i>	16
8	Slutsatser och implikationer	18
9	Referenslista	19
10	Bilagor	22

3 Inledning

Intresset för forskningsöversikten grundar sig i huruvida lärarens kroppsutseende påverkar elever i ämnet idrott och hälsa. Funderingar kring betydelsen av hur lärarens kropp bör vara, hur lärare kan verka som förebild, hur lärare inger förtroende av att vara kompetent och trovärdig väcktes. Dessa funderingar kan tyckas högst relevanta när du ska "leva som du lär" upprepas gång efter annan. Därför valdes det att gå vidare med detta ämne i översikten för att reda ut vilken betydelse lärarens kropp kan ha för ämnet i idrott och hälsa.

Funderingar och förväntningar på en individs kroppsutseende är olika och kan delvis förklaras av innebörden i fysiskt kapital, ett begrepp som med hjälp av Tinnings (2009) kommer avgränsas och ringas in i bakgrunden. Även elever har uppfattningar och förväntningar på hur en kropp bör se ut. Detta belyser Azzarito m.fl. (2016) i sin artikel, där ungdomars kroppsideal är starkt heteronormativt med föreställningen om att kvinnans kropp ska vara smal och slank och mannens ska vara muskulös.

Enligt skollagen (SFS 2010:800) är idrott och hälsa ett obligatoriskt ämne i den svenska skolan, där det generellt finns förväntningar på att det bedrivs någon form av fysisk aktivitet. I kursplanens inledning står att det är grundläggande för människans välbefinnande att vara i rörelse och ha hälsofrämjande levnadsvanor (*Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* [Lgr22], 2022). Ämnets syfte har förändrats över tid då det tidigare var kroppsdisciplinerande till att forma hälsosamma och fysiskt aktiva individer. Med förändringen har hälsa och livsstil fått ett större utrymme i undervisningen, i och med namnbytet från "idrott" till "idrott och hälsa" (Larsson m.fl. 2016). Därtill kommer undervisning om kroppsideal och normer samt hur dessa kan uppfattas inom olika rörelsekulturer. Vidare finns det förväntningar på att elever ska erhålla både kroppslika-, teoretiska och praktiska kunskaper (Lgr22, 2022).

Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att stora delar av lektionerna ägnas åt fysisk aktivitet och bollspel (Leo & Londos, 2018), vilket kan antas uppfylla elevers förväntningar på fysisk aktivitet vid lektionerna. Att ämnet präglas av fysisk aktivitet gör att kroppen sätts i fokus, där elevers kropp används som redskap i lärandet samt att rörelserna som utförs senare också ska bedömas. Vidare visar Leo och Londos (2018) att undervisning av kroppsideal och normer ofta förbigås och att det inte finns med i lärares planering. Utifrån dessa fynd kan det antagas att elevers erfarenheter av och om kroppsideal och normer kommer från samhället, där föreställningen på en individ som lämpar sig för fysisk aktivitet ska inneha en viss kroppsform.

Antagas kan att lärare i idrott och hälsa berörs av samma heteronormativa normer som elever. Därtill kan tilläggas att lärarens utseende också skulle kunna förknippas med trovärdighet och kompetens. Mot bakgrund av Barker m.fl. (2021) förs ett liknande resonemang bland lärare om förväntningar på lärarens kropp, där det anses fördelaktigt om kroppen är atletiskt byggd för att inge trovärdighet. Vidare kan antagas att lärare inom ämnet med fördel också anser sig gynnade av innehavandet ett fysiskt kapital då detta ofta förknippas med fysisk kompetens för stärkandet av trovärdigheten (Tinning, 2009).

I likhet med eleverna använder lärare kroppen som redskap vid undervisningen inom ämnet, exempelvis vid olika demonstrationer av kroppsövningar. Arbetsättet sätter således lärares kropp i fokus och kan verka problematiskt ur ett elevperspektiv. Sett till om läraren uppfyller elevers förväntningar om att vara atletiskt byggd kan det finnas en risk att eleven inte tar till sig det läraren förmedlar (Tinning, 2009). Detta beroende av att eleven inte kan identifiera sig med läraren och med vad hen gör (Raven, 2008). Antagas kan också det motsatta, där läraren inte uppfyller elevens förväntningar, skulle kunna leda till att förtroendet och tilltron brister.

Avsikten med denna forskningsöversikt är därmed att undersöka huruvida lärarens kropp påverkar elever inom ämnet idrott och hälsa. Vare sig det är positivt eller negativt finns det en förhoppning om att kunskapen som framkommer ska hjälpa till att skapa bättre förutsättningar för lärare inom ämnet. Detta för att lärarens undervisning ska engagera och skapa deltagande såväl på individ- som gruppnivå.

3.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna forskningsöversikt var att undersöka hur lärarens kropp påverkar elevernas syn på lärarens trovärdighet och kompetens inom ämnet idrott och hälsa.

3.1.1 Frågeställningar

- Vilka skillnader finns vad gäller elevers inläring beroende på lärarens kropp?
- Hur påverkas lärarens trovärdighet och kompetens enligt eleven, beroende på lärarens kropp?

4 Bakgrund

I bakgrunden kommer begrepp som används i översikten redogöras och förklaras. Därtill kommer en förankring av kroppens betydelse för ämnet idrott och hälsa. Vidare kommer elevers och lärares föreställningar och förväntningar av kroppens utseende presenteras.

4.1 Fysiskt kapital och kropp

När fysisk kompetens värderas hos exempelvis elever, kan respekt och status fås utifrån hur hög fysisk kompetens som besitts, detta oavsett personlighet eller andra personliga drag. Denna kompetens benämns då som fysiskt kapital. Däremot kan den bedömda kompetensnivån vara olika beroende på vem som gör bedömningen. Därav beror kapitalet av fysisk kompetens på i vilken kontext bedömningen sker (Tinning 2009).

Tinning (2009) och O'Donoghue (2007) menar att innebörden av fysiskt kapital är kopplat till kroppen och dess form. O'Donoghue (2007) anser att en kropp som innehar fysiskt kapital är bärare av ett symboliskt värde som kan inge status och anseende i ett socialt sammanhang. Helt i linje med Tinning (2009) som tillägger att fysiskt kapital skiljs åt i olika sociala fält. Vidare anser O'Donoghue (2007) att social klass, kulturell tillhörighet och ekonomisk status också påverkar samt att fysiskt kapital utvecklas utifrån lokala överenskommelser beroende av habitus och smak. Därtill belyser Tinning (2009) att olika utseenden och attribut värderas högre än andra. I samband med detta finns antaganden om att individer med ett visst fysiskt utseende anses som särskilt lämpade för fysisk aktivitet. Exempelvis skulle en muskulös person med magrutor och framhävande biceps vara bärare av ett symbolvärde om att vara lämpad för styrketräning. Tilläggas bör att kroppens symboliska värde inte är konstant utan kan komma att ändras med tiden (O'Donoghue , 2007).

Kroppen kan definieras utifrån många olika perspektiv och beroende av hur många som tillfrågas fås lika många svar. Därav har det valts att precisera vad som menas med kropp i denna forskningsöversikt, där innebörden av kropp är vilken form den har. Därmed tas ej hänsyn till kroppshållning, röstläge eller längd. Aspekter som påverkas av etnicitet tas ej heller i beaktning som exempelvis, hud-, hår- eller ögonfärg. Utan enbart om personens kropp ser ut att vara överviktig, atletisk, smal, muskulös, vältränad etcetera. Vidare definition av kropp för denna forskningsöversikt är om individens ålder, biologiska kön samt om individen innehar någon funktionsnedsättning. I denna kontext avser funktionsnedsättning en person med en nedsättning av funktionsförmågan avseende psykisk, fysisk och intellektuell förmåga (Socialstyrelsen, 2021). Definitionen av kropp kan innebära skillnader i hur bemötandet ser ut gällande trovärdighet och kompetens.

4.2 Ungas kroppsuppfattning

Ungdomstiden kan ses som en omvälvande tid där bland annat kroppen genomgår en större förändring. Under denna tid är det inte ovanligt att intresset för träning och kost ökar samt att mycket tid läggs på utseende (Hwang m.fl., 2018).

Hwang m.fl. (2018) anser att ungdomar i dagens samhälle växer upp i en utseendekultur, där skönhet premieras och skönhetsideal vidmakthålls. Studier som återfinns i Hwang m.fl. (2018) har påvisat att personer med ett attraktivt yttre tillskrivs vissa egenskaper, såsom att vara framgångsrik, lycklig och hälsosam. Vidare hävdar författarna att en konsekvens av detta är att många unga känner kroppsmissnöje. Gorely m.fl. (2003) menar att ungas kroppsideal är förknippade med en heteronormativitet, där kvinnans kropp ska vara lång och smal utan kvinnliga former (Hwang m.fl., 2018) och synliga muskler (Gorely m.fl., 2003) samt att en manskropp ska vara muskulös och vältränad (Gorely m.fl., 2003; Hwang m.fl., 2018). Enligt Hwang m.fl. (2018) påverkas flickorna på så vis att de utvecklas från normen om att vara smal och utan former då de under denna tid utvecklar mer kvinnliga former medan pojkar utvecklas mot normen då de får en ökad muskelmassa. Effekter som kan ses av detta är att pojkars prestationsförmåga inom idrottsliga sammanhang tycks förbättras, något som i sin tur inte behöver betyda att pojkar är nöjda med sitt yttre. Sammantaget påpekar Hwang m.fl. (2018) att unga lägger mycket tid på att uppnå rådande ideal.

Bland ungdomar finns de som lägger mycket tid och energi på träning medan det finns andra som inte tränar alls (Hwang m.fl., 2018). Gorely m.fl. (2003) antyder till och med att det finns en skillnad i flickors och pojkars träningsmöjligheter, där det inte är lika accepterat med flickor som tränar. Däremot menar Hwang m.fl. (2018) att alla ges budskapet att en fysiskt aktiv livsstil inbringar positiva hälsoeffekter. Studier som presenteras av författarna förklarar att träning kan ge både positiva och negativa effekter på individens psykologiska välbefinnande. De positiva effekterna kan bero på att fokus läggs på kroppens funktioner istället för på utseendet. Medan de negativa effekterna kan ha sin grund i träningsmiljöer med subkulturer som stärker objektifieringen av kroppen, som i sin tur kan leda till negativ kroppsuppfattning. Enligt Hwang m.fl. (2018) spelar motivet till varför träningen genomförs också in i hur träningen upplevs. Individer som drivs av inre motivation såsom att hen tycker det är roligt skiljer sig mot den som drivs av extern motivation, såsom viktnedgång där träningen styrs av kroppsideal, vilket författarna menar kan leda till att individen i större utsträckning lider av kroppsmissnöje.

Enligt Kerner m.fl. (2018) kan ungdomars kroppsmissnöje ha stor inverkan på deras psykiska och fysiska hälsa och de menar att läraren i ämnet idrott och hälsa kan ha betydelse för en positiv kroppsuppfattning. Vidare anser författarna att elever som känner missnöje jämt mot sin kropp, också kan känna sig mindre kompetenta vid kroppsövningar i samband med synliggörandet av kroppen vid undervisningen i ämnet. Sammantaget kan detta tänkas vara problematiskt för elevers deltagande och lärande vid undervisningen. Lägg ytterligare det faktum till som Tinning (2009) lyfter, att det finns en föreställning bland elever att en viss kroppsform är bäst lämpad för fysisk aktivitet, problematiseras detta ytterligare.

4.3 Idrott och hälsa

Kunskapsämnet idrott och hälsa är ett obligatoriskt inslag i svenska skolan, där eleverna förväntas stimuleras till fysisk aktivitet och lära sig olika fysiska förmågor. Över tid har ämnet genomgått förändringar gällande både namn och innehåll. Ämnets syfte har gått från att disciplinera och fostra hälsosamma kroppar för nationens bästa, till en hälsosam population

som är fysiskt aktiv (Larson m.fl., 2016). Dock antyder Leo och Londos (2018) att undervisningen syftar till att vara rolig, nyttig och kroppsligt tränande. Till detta instämmer de elever som har fått komma till tals i Larsson (2004), där det framhåller att ämnet sprider rörelseglädje genom fysisk aktivitet.

Sett till den samtida debatten har ämnet både varit efterfrågat och ifrågasatt, detta då förväntningarna både varit realistiska som orealistiska. Centrala begrepp för ämnet är bland annat motorisk utveckling och kroppskänedom såväl i politiska som vardagliga sammanhang (Larsson m.fl. 2016). Kort sagt har ämnet gått från att vara kroppsdisciplinerande av olika förutbestämda rörelser, till att utveckla allsidiga rörelseförmågor och kunskaper om hälsa och livsstil. Den kroppsliga skolningen har således legat i förgrunden. Däribland med en förväntan från samhället att ämnet ska verka förebyggande för folkhälsoproblem, inte minst bland barn och unga. Ytterligare kan förväntningar om att eleverna ska inges olika kroppsliga kunskaper tilläggas (Larsson m.fl. 2016).

Kroppen och kroppsliga kunskaper är centrala i ämnet. Detta då övervägande del av lektionerna fokuserar på att eleven ska vara i rörelse, oftast med inslag av bollspel (Larsson, 2004; Leo & Londos, 2018). Kunskaper som innefattar ”komplexa rörelser i lekar, spel och idrotter” (Lgr22, 2022, s. 3) sätts således i fokus. Kroppsliga rörelser är sedermera föremål för bedömning, där kvaliteten på dessa rörelseaktiviteter bedöms. Exempel på vad som är föremål för bedömning för betyget E är att ”eleven genomför rörelseaktiviteter som innefattar komplexa rörelser i olika fysiska sammanhang och anpassar sina rörelser till viss del till syftet med aktiviteterna” (Lgr22, 2022, s. 5). Vidare antyder Leo och Londos (2018) att lektioner med övervägande fysisk aktivitet gynnar de elever som är aktiva i någon form av idrott på sin fritid.

Dominansen av fysisk aktivitet och bollekar gör att andra områden får stå tillbaka. Ett av dessa är undervisning om hälsa och livsstil, där undervisning rörande kroppsideal och hur dessa ser ut i samhället har hamnat i skymundan (Leo & Londos, 2018). En undervisning som kan tyckas relevant då det finns en rad olika uppfattningar om hur en kropp bör se ut. Bland annat nämner Larsson (2004) att elever tycker att ämnet är viktigt av hälsomässiga skäl, såsom att förebygga övervikt. Dock anser eleverna att görandet är i fokus där utövandet är det viktiga och tyvärr inte vad de förväntas lära sig (Larsson, 2004). Leo och Londos (2018) påpekar att bristen på undervisning av hälsa och livsstil således kan bero på avsaknaden av kunskapskrav inom detta område. Något som i sin tur är beroende på att många lärares planering utgår från kunskapskraven.

Ytterligare områden som kan verka problematiska i undervisningen där kroppen är i fokus gäller tävlingsmoment (Leo & Londos, 2018) där bollspel ofta efterfrågas och lagspel förekommer (Larsson 2004). Vid dessa tillfällen lyfter bland annat Hwang m.fl (2018) att elever inte alltid vill ha med den överviktiga spelaren i sitt lag. Vidare skriver Leo och Londos (2018) att detta ter sig problematisk även för läraren som vill dela upp jämna lag, där författarna påpekar att detta kan verka hämmande för jämlikheten bland eleverna och att ojämlika villkor uppstår. Genom att vissa elever i samband med aktiviteter där fysik och kroppskontakt möjliggör för vissa elever att ta plats vilket kan bidra till makthierarkier.

4.3.1 Fysisk aktivitet och kropp

Kroppen är central vid undervisningen i ämnet idrott och hälsa, så väl hos elever som hos lärare (Tinning, 2009). Elevens kropp hamnar i fokus när inläring och genomförande av komplexa rörelser anpassade till rörelseaktiviteter sker i linje med kursplanens centrala innehåll (Lgr22, 2022). Detta märks inte minst vid undervisningen av redskapsgymnastik där Leo och Londos (2018) framhåller att elevens kropp exponeras. Tilläggas bör det faktum att lärare även filmar elever som underlag till kommande bedömningar. Tinning (2009) understryker det faktum att lärares kropp hamnar i elevers blickfång när instruktioner demonstreras och instrueras vid undervisningen.

Undervisningen ska således innehålla förutsättningar för eleverna att utveckla kunskaper om fysisk förmåga och hur den kan påverkas (Lgr22, 2022) och är inte enbart till för att forma elevers kroppar att anpassas för fysisk aktivitet (Tinning, 2009). Vidare ska undervisning erhållas om hur olika rörelser och rörelseaktiviteter förhåller sig till olika typer av hälsa. Något som bland annat kan göras genom undervisning om kroppsideal och normer inom olika rörelsekulturer erhålls (Lgr22, 2022). Tyvärr lyfter Leo och Londos (2018) att denna undervisning ofta förbises till fördel för lektioner innehållande övervägande fysisk aktivitet med få inslag av reflektion över det egna lärandet och arbetsinsatsen. Leo och Londos (2018) drar således slutsatsen att reflektioner om rörelsen borde ges lika stort utrymme som själva rörelsen.

Sett till den fysiska kompetens elever erhåller vid undervisningen i ämnet menar Tinnings (2009) att detta kan innebära ett pedagogiskt problem då symbolvärdet av fysiskt kapital kan vara starkt kopplat till elevens identitetsutveckling. Vidare anser Leo och Landos (2018) att lärare behöver ta hänsyn till elevers självbild och de sätt de tar till sig budskap. Med detta i åtanke kan den fysiska kompetens elever erhåller vid lektionerna i idrott och hälsa användas till att utveckla eller vidareutveckla sitt fysiska kapital (Tinnings, 2009). Ytterligare aspekter som exemplifieras av Tinnings (2009) är de elever som anser sig besitta fysiskt kapital och som indirekt ges utrymme och möjlighet till att visa upp sig under lektionerna. Författaren antyder att detta inte alltid behöver vara ett bekymmer under lektioner, men att dessa elever kan verka hämmande för de elever som inte är intresserad av införskaffandet av fysiskt kapital med efterföljden att eleven inte tar till sig förmedlad kunskap under lektionen.

4.3.2 Lärares kropp

Tinning (2009) och Barker m.fl. (2021) uppmärksammar att lärare i idrott och hälsa är en förkroppsligad person som driver pedagogisk undervisning i olika fysiska aktiviteter med sin kropp som redskap. Melville och Maddalozzo (1988) utförde en studie i syfte att undersöka huruvida lärares kroppsform påverkade elevernas lärande. Vid studien fick elever se två filmer med en inspelad lektion med samma lärare. I den ena filmen framstod läraren som atletisk och muskulös och i den andra bar läraren en fatsuit för att inge ett intryck av att vara överviktig. Efter att eleverna fått se de båda filmerna fick de svara på frågor relaterade till vad som undervisats. Melville och Maddalozzo (1988) fastslog att elevernas förtroende och trovärdighet för läraren påverkades negativt vid undervisning av fysisk aktivitet med den

överviktiga läraren. Detta menar Tinning (2009) kan liknas med att få rådet att sluta röka av en rökande läkare gör att läkarens trovärdighet kan ifrågasättas.

Tinning (2009) antyder att eleverna har förväntningar på att läraren i idrott och hälsa ska vara muskulös och atletiskt byggd, detta för att inge trovärdighet. Dock poängterar författaren att detta inte har lika stor betydelse för alla elever. Skådas det utanför skolans värld, exempelvis på elitidrotten, är det ingen garanti att tränaren kan utföra alla de rörelser som atleten kan. Detta ses mer som en bonus hos tränaren. Däremot har tränaren mycket teoretisk kunskap om hur atleten bör föra sig och kan överföra denna kunskap verbalt till atleten för att utveckling ska ske (Tinning, 2009). Oavsett hur det ser ut i tränarvärlden finns fortfarande förväntningen att eleven ska kunna se sin lärare både utföra och förklara rörelsen (Barker m.fl., 2021; Tinning, 2009).

Som nämnts tidigare använder läraren i ämnet kroppen som redskap vid olika demonstrationer, något som inte är helt oproblematiskt. Tinning (2009) menar att elever kan se det som att läraren får sin tid i rampljuset och gör det bara för att glänsa. Detta kan medföra att elever som inte identifierar sig med läraren och ser hen som en hurtfrisk person tar avstånd (Raven, 2008; Tinning, 2009).

4.3.3 Lärarens uppfattning om kropp

I tidigare forskning identifierar O'Donoghue (2007) att det för en manlig lärarstudent under tidigt 1900-tal va fördelaktigt att uppfattas som muskulös, atletiskt byggd och manlig. Vid denna sammanställande studie ansågs män med ett pojkkäckt utseende komma att undergräva deras kommande undervisning och var således redan dömda att misslyckas på förhand. På sätt och vis verkar denna uppfattning leva kvar i enighet med Barker m.fl. (2021), där det framkommer att förväntningar finns på att läraren i idrott och hälsa ska vara atletiskt byggd med ett hälsosamt utseende, utöva sport eller idrott på sin fritid och äta hälsosamt.

Lärare som deltog i Barker m.fl. (2021) studie visar att en del lärare anser att den pedagogiska auktoriteten är förknippad med ett atletiskt utseende för att underblåsa trovärdigheten. Dock poängteras att det kan vara svårt att upprätthålla denna typ av utseende i takt med åldrande, viktuppgång och om läraren drar på sig en skada. Mot åldrande och skador kan det ses en viss acceptans men tyvärr inbegriper detta inte viktuppgång. Tänkas kan att även lärare påverkas av rådande utseendekultur som presenteras i Hwang m.fl. (2018), där det kan antagas att en lärare med en atletisk kropp anses vara bevis för att läraren är trovärdig och hälsosam (Barker m.fl. 2021).

Bland de lärare som deltog i Barker m.fl. (2021) studie, framhölls att en lärare med ett atletiskt utseende ses som en hälsosam förebild för eleverna. Däremot är det enligt Cardinal (2001) föräldrar som i första hand ses som atletiska förebilder för unga, först därefter kommer lärare och tränare. Vidare belyses i Barker m.fl. (2021) att vissa lärare anser att det är viktigt att uppvisa en hälsosam profil i form av ett atletiskt utseende för att verka som en hälsosam förebild medan andra i studien anser att det kan vara missvisande. Värt att notera är att dessa antaganden inte är förknippade med något ämnesinnehåll. Ett exempel som kan ses är när det kommet till simning och friluftsliv finns det här inte samma förväntningar på utseende enligt

Barker m.fl. (2021). Slutligen finner författarna att huruvida en lärares utseende bör vara atletiskt eller inte, är något som är starkt förknippat med den traditionsenliga koppling till sport och idrott som finns i ämnet.

4.4 Bakgrundssammanfattning

Hur som helst kan det fastslås att kroppens utseende och vad den förknippas med är något som är viktigt för elever och ungdomar. Vetskapen om detta kan således vara relevant för läraren i idrott och hälsa då detta är ett ämne där kroppen görs uppenbart synbar från olika håll (Tinning, 2009). Därmed finner vi det intressant, genom denna forskningsöversikt, att undersöka hur lärarens kropp påverkar elevernas syn på lärarens trovärdighet och kompetens samt deras syn på kroppen under lektionerna i ämnet.

5 Metod

I denna del beskrivs stegvis vilka metoder som använts för att komma fram till resultatet. Hur datainsamlingen systematiskt gått till och hur data bearbetats. Det förklaras även vilka inklusionskriterier som valts att arbeta utifrån samt vilka exklusionskriterier som valts när artiklar gallrades bort.

5.1 Datainsamling

I enighet med Christoffersen och Johannessen (2015) metod gjordes huvudsökningen till forskningsöversikten, där det nämns att den insamlade data måste vara relevant och tillförlitlig utifrån översiktens forskningsfrågor. Sökningen efter vetenskaplig litteratur skedde i databaserna Education Research Complete och SPORTDiscus. Sökorden som slutligen användes var: “*Physical Education*”, *teachers* och *appearance*, kombinerade med den booleska operationen AND.

Utöver sökordens avgränsning vid huvudsöket ställdes ytterligare begränsningar in utefter arbetets satta inklusionskriterier. Dessa var gällde språk, publiceringsår samt att artikeln skulle vara peer-review. Vidare inklusionskriterier för översikten var att elevens ålder skulle vara mellan 9 – 19 år samt att artikeln skulle se till vad denna översikt benämner som kropp utifrån ett elevperspektiv. Aspekter som röstanvändning och kläder exkluderades i bedömningen av lärarens utseende och kropp. Anledningen till avgränsningen gällande språket var att författarnas språkkunskaper var svenska och engelska. Publiceringsåret sattes från år 2000–2022, på grund av att forskningsöversikten var avsedd att hålla sig till relativt nutida forskning.

Inklusionskriterier i punktform:

- Artiklar författade på engelska och svenska
- Artikel ska vara peer-review
- Kropp och kroppsform
- Elevperspektiv
- Elever i åldersspannet 9 – 19 år
- Artiklar författade efter år 2000

Huvudsökningen resulterade i ett sökresultat om 66 artiklar och när samtliga dubletter raderats från sökresultatet återstod 47 stycken. Efter att samtliga abstract lästs valdes åtta artiklar att gå vidare med och dessa lästes mer ingående. Två av dessa exkluderades då den ena ej uppfyllde inklusionskriterierna och den andra beroende av att den var en sammanfattning av en artikel. Dock lästes huvudartikeln från sammanfattningen som därefter lades till resultatet. Vidare gjordes ett kedjesök från de sju valda artiklarna, vilket medförde att en åttonde artikel identifierades, lästes i fulltext och adderades till resultatet. Totalt inkluderades åtta artiklar varav den äldsta artikeln var publicerad år 2005 och den nyaste

publicerad år 2021. Sökprocessens sökhistorik redovisas i Bilaga 1 och i flödesschemat som finns att tillgå Bilaga 2 redovisas sökflödet.

5.2 Databearbetning

Christoffersen och Johannessen (2015) beskriver att forskarna måste bestämma urvalet och sedan bedöma kvaliteten på den information som framtagits. I enighet med detta gjordes en kvalitetsgranskning av artiklarna i urvalet. Kvalitetsgranskningen innehöll en enkät med 17 frågor som kan ses i bilaga 3, vilka besvarades med ja, nej eller oförmögen att avgöra. Ja-svar innebar en poäng och nej-svar samt oförmögen att avgöra innebar noll poäng, där artiklar med ett högt slutresultat visade på hög vetenskaplig kvalitetsnivå. Fråga 8 och 9 i enkäten exkluderades på grund av irrelevansen i frågorna då artiklarna ej presenterade någon interventionsstudie. Detta medförde att maxpoängen för en studie av hög vetenskaplig kvalitet motsvarar 15 poäng. Resultatet av kvalitetsgranskningen ses i bilaga 4 i artikelöversiktstabellen med följande rubriker: referens, design, syfte, metod och urval, slutsats och kvalitetspoäng.

Enligt Christoffersen och Johannessen (2015) metod analyserades resultatet från samtliga artiklar i vårt urval. Efter denna analys utkristalliserade sig ett antal teman som resultatet i forskningsöversikten utformades ifrån. Framkomna teman efter analysen blev således prestation och inlärning, attityd och förväntningar samt trovärdighet och kompetens.

6 Resultat

Vid presentationen av resultatet i denna forskningsöversikt har Christoffersen och Johannessen (2015) rekommendation om att dela upp övergripande begrepp i teman valts att användas. Detta för att underlätta kategoriseringen av de artiklar som valts att inkluderas i forskningsöversikten. Nedan följer en presentation av dessa utan inbördes ordning. Resultatet som presenteras nedan redovisar de inkluderade artiklarnas resultat och för att bättre förstå resultatet kan det läsas i Bilaga 4 vilken metod som använts vid respektive undersökning.

6.1 Prestation och inläring

I resultatet från Dean m.fl. (2005) framgick det att lärarens utseende hade betydelse för elevernas undervisning om hälsorelaterad träningskunskap. Detta då studien visade att eleverna som undervisats av den överviktiga läraren presterat sämre vid testerna. McKown m.fl. (2019) fick däremot fram ett tvetydligt resultat gällande elevernas prestation, där det kunde ses att tioåringarna rörde sig mindre när de undervisades av den överviktiga läraren medans elva- och tolvåringarna visade på motsatsen.

Bryant och Curtner-Smith (2009a; 2009b) och Pennington m.fl. (2019) poängterade att oavsett lärarens utseende var elevernas prestation gällande strategi och teknik mediokra. Bryant och Curtner-Smith (2009a) kunde inte se någon markant skillnad i elevernas svarsresultat. Däremot kunde det ses en skillnad i Bryant och Curtner-Smith (2009b) resultat, där eleverna som undervisats av läraren utan funktionsnedsättning visade på ett högre svarsresultat gällande inläringen av teknik. Dock sågs ingen skillnad i undervisningen gällande strategier. Vidare framkom att eleverna undervisade av läraren med funktionsnedsättning hade ett lägre svarsresultat på frågorna om teknik i förhållande till strategi och att det i den andra elevgruppen visade på vice versa.

Intressant i förhållande till vad som framkommit i Bryant och Curtner-Smith (2009a; 2009b) är att i Pennington m.fl. (2019) spelade lärarens utseende en större roll för prestationen. Vid Penningtons m.fl. (2019) studie kunde det ses en statistiskt säkerställd skillnad som var beroende av lärarens ålder. Där eleverna, som undervisades av den yngre läraren, generellt fick ett högre svarsresultat. Vidare kunde det ses att eleverna generellt, oberoende av lärare, fick högre svarsresultat på teknikfrågorna i förhållande till de strategiska. Tilläggas bör att det inte var någon signifikant skillnad mellan innehållet och lärarens ålder, något som tyder på att lektionsinnehållet var detsamma.

6.2 Attityd och förväntningar

Enligt Bryant och Curtner-Smith (2009a) och Pennington m.fl. (2019) hade eleverna en positiv attityd till läraren oavsett utseende. Detta visade också Dean m.fl. (2005) även om det tog längre tid för de elever som undervisades av den överviktiga läraren. Signifikant för de båda grupperna var att attityden ständigt förbättrades i de båda grupperna. Däremot framgick att elevernas förväntningar ständigt var positiva oberoende av läraren.

Elevernas attityd i McKown m.fl. (2019) studie visade på förväntningar om att en vältränad lärare var bättre lämpad. Instämmande till detta var tillfrågade elever i Gold m.fl. (2012) där övervägande majoriteten föredrog en under- eller normalviktig lärare, som av dem ansågs vara detsamma som vältränad. Detta i motsats till vad som framgick i Zalech (2021), där framför allt flickorna antydde att lärarens utseende var av liten betydelse.

Vidare presenterade Gold m.fl. (2012) jämförelser där en skillnad utkristalliserades mellan flickor och pojkars svarsresultat. Bland flickorna föredrog nära hälften att undervisas av en underviktig lärare och motsvarande hos pojkarna var en tredjedel. Tilläggas ska att dryga hälften av flickorna och hälften av pojkarna ansåg att den underviktiga läraren va vältränad.

6.3 Trovärdighet och kompetens

Angående om lärarens utseende har betydelse för dess trovärdighet och kompetens, är svaret inte samstämmigt. Å ena sidan uppenbarades i Zalech (2021) att lärarens förmåga att kommunicera och samarbeta var av störst betydelse. Medan den yngre lärarens utseende i Penningtons m.fl. (2019) ansågs fördelaktigt och tillskrevs därmed högre kompetens samt att va en god förebild. Å andra sidan ansåg eleverna i Bryant och Curtner-Smith (2009a) att läraren vara en god förebild oavsett utseende. Vidare identifierades i Dean m.fl. (2005) att den normalviktiga läraren ansågs vara kompetent efter tre veckor medans det tog sex veckor för den överviktiga läraren att uppnå samma resultat. Däremot visade resultatet i Ramos och McCullick (2015) att elever redan vid första mötet, avgjorde lärarens trovärdighet baserat på utseendet där en atletisk kropp signalerade trovärdighet.

Dessutom framkom i Gold m.fl. (2012), att eleverna ansåg den under- och normalviktiga läraren motivera till träning och en hälsosam livsstil. Majoriteten ansåg även att läraren med samma utseende vara kompetent inom ämnet idrott och hälsa. Vidare framkom att över hälften av flickorna och nära hälften av pojkarna identifierade den underviktiga läraren som kunnig i ämnet. Avslutningsvis poängterar författarna i en sammanfattning av frågorna att den överviktiga och kraftigt överviktiga läraren kan komma att drabbas av trovärdighetsproblem.

7 Diskussion

Första delen av diskussionen kommer diskutera vald metod och dessa implikationer och andra delen kommer beröra forskningsöversiktens olika teman från resultatet.

7.1 Metoddiskussion

Först gjordes testsök i Education Research Complete och efter att relevanta sökord för frågeställningen hittats lades SPORTDiscus till som databas i sökningen. Detta gav ett bredare och mer användbart sökresultat. Det skulle dock vara av intresse att addera ytterligare databaser för att få fram ett större urval. Ett annat alternativ som kanske kunnat generera ett större urval skulle vara om trunkering användes efter sökorden. Istället gjordes ett manuellt kedjesök utifrån resultatartiklarnas referenslistor för att få ihop ett tillräckligt forskningsunderlag. Kedjesöken innebar en smalare men mer träffsäker sökning som resulterade i att en forskningsartikel kunde läggas till resultatet.

Övervägande forskningslitteratur är författad på engelska men i huvudsöket framkom även artiklar som bland annat var skrivna på spanska och kroatiska. Det skulle vara av intresse att undersöka om resultatet skulle få ett annat utfall om artiklar ej skrivna på engelska skulle inkluderas. Kanske skulle det kunna innebära att resultatet skulle nyanseras då sju av åtta artiklar i vårt urval kom från USA. Vidare kan det stora åldersspannet på deltagande elever från 9 – 19 år i studierna försvaga resultatet något, då paralleller dras mot kursplanen för årskurs 7-9 i den svenska skolan. Gällande de exklusionskriterier som valts för forskningsöversikten finns det ingen garanti att de elever som deltagit i studien inte påverkats av dessa vid sina bedömningar. Dock har de ingående artiklarnas syfte inte varit att behandla dessa.

Artiklarna i resultatet kan anses hålla en hög kvalitet då samtliga är peer review-granskade och har höga poäng från kvalitetsgranskningen, vilket är en indikation som implicerar en hög trovärdighet. Beroende av att artiklarna fick generellt höga poäng i kvalitetsgranskningen uppstod aldrig någon diskussion om någon under gräns för om en artikel skulle falla bort eller inte. Tillsammans med studiernas breda metodvariationer där enkäter, observationer och videoundervisning förekommit, kan också detta ses vara en styrka. Att forskningsöversikten dessutom inkluderat mer än utseendet på kroppen som exempelvis ålder och funktionsnedsättning hos lärare i idrott och hälsa ger översikten en bredd. Dock var en farhåga, att artiklarnas resultat skulle vara likvärdiga beroende av att de flesta artiklarna använde sig av samma bakgrundslitteratur, något som inte besannades.

7.2 Resultatdiskussion

I denna forskningsöversikt var syftet att undersöka hur lärarens kropp påverkar elevernas syn på lärarens trovärdighet och kompetens inom ämnet idrott och hälsa. Nedan diskuteras resultatets tre teman.

7.2.1 Prestation och inläring

Som det kan läsas i inledningen finns det vissa lärare i Barker m.fl. (2021) som anser att lärarens pedagogiska auktoritet förknippas med ett atletiskt utseende. Författarna lyfter även att det atletiska utseendet kan vara svårt att upprätthålla i takt med stigande ålder, vilket bland lärare medförde en acceptans mot ett åldrande utseende. Detta kan tyckas intressant med tanke på fynden i Pennington m.fl. (2019) studie där resultatet visade att de elever som undervisades av den yngre läraren generellt fick ett bättre svarsresultat. Dessa fynd väcker således tankar om det för eleverna kan vara mindre fördelaktigt att undervisas av en äldre lärare. Oavsett resultatet i Pennington m.fl. (2019) kan en tänkbar anledning till resultatet bero på att elevernas svarsresultat baserades på ett enda och första tillfälle, något som tycks ha betydelse för eleverna i Ramos och McCullick (2015). Ytterligare stöd för att antal tillfällen spelar in belyses i Dean m.fl. (2005) där det ses att elevernas förtroende för läraren ökar med tiden, något som kan antas bero på de relationer som skapas mellan lärare och elev.

Vid undervisningen i idrott och hälsa ska eleverna enligt Lgr22 (2022) ges förutsättningar att förbättra sina kunskaper om sin fysiska förmåga samt hur olika rörelser och rörelseaktiviteter står i relation till olika aspekter av hälsa. Lärarens uppgift är således att tillhandahålla undervisning till eleverna, något som ofta görs genom fysisk aktivitet och bollspel (Leo & Londos, 2018). För läraren är inte alltid detta helt oproblematiskt, bland annat av vad som lyfts i Tinning (2009), angående de elever som tar avstånd från läraren som upplevs få sin tid i rampljuset och uppfattas som en hurtfrisk. Tänkas kan att detta skulle kunna bli bekymmersamt för läraren med det atletiska eller vältränade utseendet, även om vissa elever föredrar en vältränad lärare (Gold m.fl. 2012; McKown m.fl. 2019). Det kan i detta fall antas vara fördelaktigt om läraren inte innehar symbolvärdet av fysiskt kapital, med tanke på eleverna som inte intresserar sig nämnvärt av att lära sig olika rörelseaktiviteter.

Vidare bör betydelsen av lärarens kropp problematiseras då läraren inte är den enda som påverkar elevens prestation. Enligt Kerner m.fl. (2018) spelar också elevens egen kroppsuppfattning in, där elever med en negativ sådan kan känna sig mindre kompetenta. Tänkas kan att dessa elevers negativa självkänsla gör att deras prestation vid lekar, spel och idrotter med komplexa rörelser spelar en större roll än vad lärarens utseende gör (Lgr22, 2022). Här kan det istället tänkas fördelaktigt om läraren verkar stöttande och uppmuntrande för att ge eleverna mer kunskap om de rörelser som sedermera är föremål för bedömning.

7.2.2 Attityd och förväntningar

Gällande elevers attityd och förväntningar på lärare i idrott och hälsa indikerar resultaten från McKown m.fl. (2019) och Gold m.fl. (2012) att en vältränad lärare föredras. Detta i likhet med resultat som Melville och Maddalozzo (1988) fick fram i sin studie under 80-talet. Dock kan elevernas synsätt av en vältränad lärares utseende problematiseras. Detta då eleverna i Gold (2012), där dryga hälften av flickorna och hälften av pojkarna, ansåg den underviktiga läraren vara vältränad. Skulle detta kunna innebära att synen på att vara vältränad inte är riktigt klar utan bara är en föreställning, eller att eleverna i studien påverkas av rådande fysiskt kapital i den region där studien utfördes? I sådana fall skulle det kunna vara en förklaring till att eleverna i Gold m.fl. (2012) kan anse en underviktig lärare vara vältränad då uppfattningen

om fysiskt kapital skiljer sig åt beroende av kontext, habitus och smak (O'Donoghue, 2007; Tinning, 2009). Något som i sin tur också kan förklara varför eleverna antyde att lärarens utseende var av mindre betydelse i Zalech (2021).

I den svenska skolan förväntas eleverna i ämnet idrott och hälsa lära sig mer än komplexa rörelser som förekommer i olika fysiska sammanhang. Eleven ska bland annat också kunna simma 200 meter samt genomföra friluftslivsaktiviteter vid olika årstider (Lgr22, 2022). Tänkas kan att lärarens utseende har mindre betydelse vid aktiviteter som simning och friluftsliv, något Barker m.fl. (2021) antyder. I de studier som finns representerade i forskningsöversiktens resultat berör tre studier lektioner i simning. Resultatet från dessa visar att lärarens utseende kan ha mer eller mindre betydelse. Dock bör det tilläggas att dessa lektioner var teoretiska och befann sig i en amerikansk kontext där simning inte är ett obligatoriskt inslag i undervisningen (Bryant och Curtner-Smith 2009a; 2009b; Pennington, 2019). Detta medför att resultatet inte direkt går att applicera på undervisningen i den svenska skolan och därmed kan det inte avgöras vilken betydelse lärarens utseende har.

7.2.3 Trovärdighet och kompetens

Vad som framgick av resultatet ovan gällande kompetens och trovärdighet var långt ifrån samstämmigt och vad detta anbelangar kan det tänkas bero på olika uppfattningar. En uppfattning enligt Barker m.fl. (2021) som lärare framhöll var att ett atletiskt och vältränat utseende kan ses som en hälsosam förebild. Ställs detta i kontrast till vad som framkom i Gold (2012), där hälften av eleverna ansåg den underviktiga läraren vara vältränad samt kunnig i ämnet och således motivera till träning och en hälsosam livsstil, kan detta ses bekymrande. Kanske kan det då vara missvisande för läraren i idrott och hälsa att sträva efter att uppvisa ett atletiskt utseende med anledning av att många elever verkar förknippa en underviktig lärare med att vara hälsosam.

Vad vidare anbelangar, gällande ungas uppfattning av kroppsideal, är att ungdomar växer upp i en utseendekultur där personer med ett attraktivt yttre tillskrivs vissa egenskaper såsom att vara framgångsrik (Hwang m.fl., 2018). Skulle detta också kunna innebära att en lärare med ett atletiskt utseende tillskrivs att vara kunnig och inge trovärdighet inom ämnet idrott och hälsa? I sådana fall skulle detta kunna ses som en förklaring till vad som framkom i Ramos och McCullik (2015), där eleverna anser att lärarens utseende ger en tidig möjlighet till att etablera en trovärdighet.

Som nämnts ovan var resultatet inte samstämmigt om huruvida lärarens kroppsliga utseende hade betydelse för trovärdigheten och kompetensen. Kanske är det beroende av att kompetensen och trovärdigheten hänger samman med så mycket annat. Något som eleverna i Zalech (2021) antyder när de menar att det är lärarens sätt att kommunicera och samarbeta som har betydelse, vilket också kan förklara påståendet i Bryant och Curtner-Smith (2009a) där läraren ansågs vara en god förebild oavsett utseende. Så frågan om lärarens yttre har någon betydelse för trovärdigheten och kompetensen kan anses högst oklar. Ett antagande som kan förklara detta är att dessa studier inte pågått under en längre tid om det bortses från

Dean m.fl. (2005) som pågick under sex veckor. I vilken författarna visade att förtroendet för läraren ökade med tiden.

8 Slutsatser och implikationer

Resultatet av denna forskningsöversikt visar att lärarens kropp och utseende kan ha en betydelse för elevens inläring då i synnerhet vid det första mötet, där en bedömning av lärarens fysiska kapital tycks ske. Men med tiden tycks lärarens kropp vara av mindre betydelse för eleven, vare sig det gäller inläring eller lärarens kompetens och trovärdighet. Tänkas kan att utseendet kan komma att ha minst innebörd för eleven på lång sikt beroende på att det relationella arbetet kommer väga tyngre.

För att kunna bekräfta att betydelsen av lärarens utseendes med tiden kommer minska föreligger det att mer forskning sker inom området. Vidare önskas mer forskning inom respektive åldersgrupp samt att mer forskning om betydelsen av lärarens kropp i relation till de teorier som framkommit i resultatet. Detta för att få ett djup och en tydligare bredd. Där till kan tilläggas att mer forskning utanför USA borde premieras för att få ett mer nyanserat och bredare spektrum. Något som skulle kunna verka underlättande för lärare som undervisar utanför USA.

Vad kan du som lärare som läser denna forskningsöversikt ta med dig? Vad som framkommer av denna översikt är att elever kan komma att påverkas av lärarens kropp men också att kroppen inte behöver ha någon betydelse för eleven. Något som även har betydelse är att lärarens kropp inte måste vara den mest atletiskt byggda kroppen för att skapa en god miljö för prestation i klassrummet, utan att det är av vikt att ha god samarbetsförmåga och kommunikation med eleverna. Värt att poängtera är att läraren som har en atletiskt byggd kropp inte behöver vara en god didaktiker.

9 Referenslista

- Azzarito, L., Simon, M., & Martinen, R. (2016). "Stop Photoshopping!": A Visual Participatory Inquiry Into Students' Responses to a Body Curriculum. *Journal of Teaching in Physical Education*, 35(1), 54–69. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1123/jtpe.2014-0166>
- Barker, D., Quennerstedt, M., Johansson, A., & Korp, P. (2021). Fit for the job? How corporeal expectations shape physical education teachers' understandings of content, pedagogy, and the purposes of physical education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 1-14. <https://doi.org/10.1080/17408989.2021.1934664>
- *Bryant, L. G., & Curtner-Smith, M. D. (2009a). Influence of a physical education teacher's disability on middle school pupils' learning and perceptions of teacher competence. *European Physical Education Review*, 15(1), 5–19. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/1356336X09105209>
- *Bryant, L., & Curtner-Smith, M. (2009b). Effect of a physical education teacher's disability on high school pupils' learning and perceptions of teacher competence. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 14(3), 311–322.
- Cardinal, B. J. (2001). Role Modeling Attitudes and Physical Activity and Fitness Promoting Behaviors of HPERD.. *Research Quarterly for Exercise & Sport*, 72(1), 84. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/02701367.2001.10608937>
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter Studentlitteratur*.
- *Dean, M. B., Adams II, T. M., & Comeau, M. J. (2005). The Effect of a Female Physical Educator's Physical Appearance on Physical Fitness Knowledge and Attitudes of Junior High Students. *Physical Educator*, 62(1), 14–25.
- *Gold, R. R., Petrella, J., Angel, J., Ennis, L. S., & Woolley, T. W. (2012). The Qualities of Physical Education Teachers Based Upon Students' Perceptions of Physical Appearance. *Journal of Instructional Psychology*, 39(2), 92–104.
- Gorely, T., Holroyd, R., & Kirk, D. (2003). Muscularity, the Habitus and the Social Construction of Gender: towards a gender-relevant physical education. *British Journal of Sociology of Education*, 24(4), 429–448. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/01425690301923>
- Hwang, P., Frisé, A., & Nilsson, B. (2018). *Ungdomar & unga vuxna - utveckling och livsvillkor*. Natur & kultur.
- Kerner, C., Haerens, L., & Kirk, D. (2018). Body Dissatisfaction, Perceptions of Competence, and Lesson Content in Physical Education. *Journal of School Health*, 88(8), 576–582. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/josh.12644>

- Larsson, H. (2004). Idrott och hälsa - vad är det? *Svensk idrottsforskning*, (4)1-4. Hämtat från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:569/FULLTEXT01.pdf>
- Larsson, H., Lundvall, S., Meckbach, J., Peterson, T., & Quennerstedt, M. (2016). *Hur är det i praktiken? Lärare utforskar ämnet idrott och hälsa* (ss. 5-16). Taberg Media Group Tabergs AB.
- Leo, A., & Londos, M. (2018). *Kvalitetsgranskning av ämnet idrott och hälsa i årskurs 7-9*. (400-2017:3948) Skolinspektionen. <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2018/kvalitetsgranskning-av-amnet-idrott-och-halsa-i-arskurs-79/>
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Reviderad 2022*. (2022). Skolverket. <https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c2d8a/1632771917016/Idrott%20och%20h%C3%A4lsa.pdf>
- *McKown, H. B., Brusseau, T. A., Burns, R. D., & Galli, N. (2019). The Effect of Physical Education Teacher Physical Appearance on Student Physical Activity. *Physical Educator*, 76(2), 524–546.
- Melville, D.S., & Maddalozzo, J. (1988). The Effects of a Physical Educator's Appearance of Body Fatness on Communicating Exercise Concepts to High School Students. *Journal of Teaching in Physical Education*, 7, 343-352.
- O'Donoghue, D. (2007). Part II: Un/structure: Narratives of Bodies and Schooling: Teaching Bodies Who Teach: Men's Bodies and the Reconstruction of Male Teacher Identity in Ireland. In *Curriculum & the Cultural Body* (pp. 93–110). Peter Lang Copyright AG.
- *Pennington, C. G., Curtner-Smith, M. D., & Wind, S. A. (2019). Impact of a Physical Education Teacher's Age on Elementary School Students' Perceptions of Effectiveness and Learning. *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(4), 279–285.
- * Ramos, N. C., & McCullick, B. A. (2015). Elementary Students' Construct of Physical Education Teacher Credibility. *Journal of Teaching in Physical Education*, 34(4), 560–575. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1123/jtpe.2014-0052>
- Raven, B. H. (2008). The Bases of Power and the Power/Interaction. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 1-22. 10.1111/j.1530-2415.2008.00159.x
- SFS 2010:800. *Skollag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Socialstyrelsen. (2021, 17 december). *Stöd inom funktionshinder området*. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/funktionshinder/>
- Tinning, R. (2009). The body in school PE and sport. i R. Tinning, *The Pedagogy of Human Movement* (ss. 126-136). Routledge

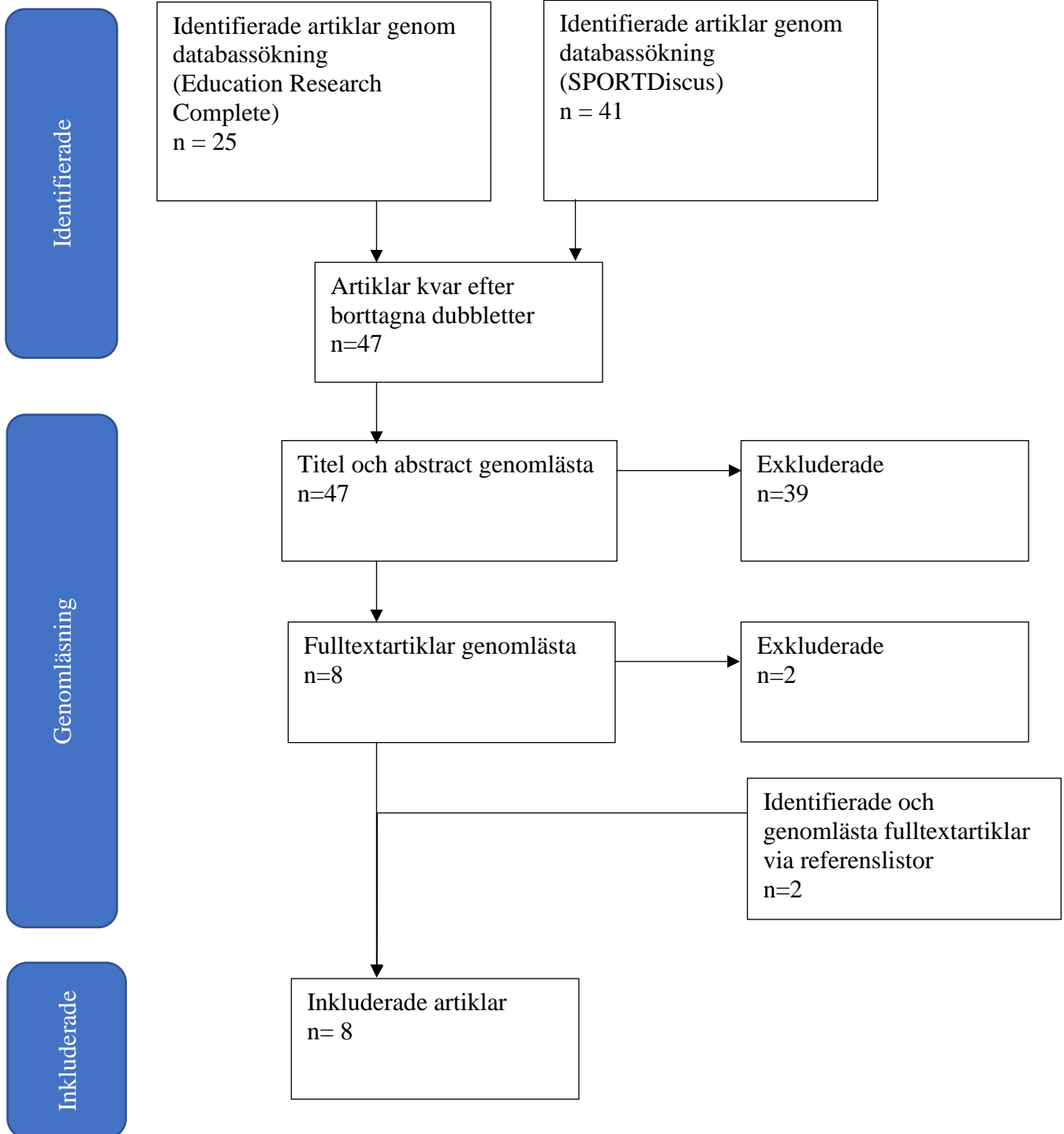
*ZALECH, M. (2021). Student perception of PE teachers and its effect on their participation in PE classes and sports: a new perspective on teacher competencies. *Journal of Physical Education & Sport*, 21, 1106–1111.

10 Bilagor

Sökhistorik

Bilaga 1

Datum	Databas	Sökord/Limits/Booleska operatörer	Antal träffar	Lästa abstracts	Urval
2022-02-22	SPORTDiscus	"physical education" AND teachers AND appearance	41	41	5
2022-02-22	Education Research Complete	"physical education" AND teachers AND appearance	25	6	1

Figur 1: Prisma flödesschema för sökning och gallringsprocess (Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman, The PRISMA Group, 2009).

Bedömningsmall för att mäta studiens kvalitet för artikel X

1. Är hypoteser, syfte och/eller eventuella frågeställningar klart beskrivna?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

2. Är problemet och rationalen för studien tydligt beskrivet?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

3. Är väsentliga begrepp definierade?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

4. Kvalitativ artikel: Får vi kunskap om forskarens förförståelse/perspektiv?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

5. Var urvalsstrategin lämplig med tanke på syftet?

Ja
Nej

För att svara ja bör det framgå tydligt varifrån undersökningsgruppen valdes, vilka som valdes och varför samt hur de valdes ut och varför? Tydliggörs eventuella inklusions- och exklusionskriterier?

Eventuell kommentar:

6. Kvantitativ artikel: Framgår det tydligt utifrån vilka grunder urvalets storlek bestämdes?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

7. Är egenskaperna/karaktäristika hos de deltagare som ingår i studien tydligt beskrivet?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

8. Interventionsstudie: Är försökspersonerna randomiserade till interventionsgrupp(er)?

Ja
Nej
Oförmögen att avgöra

Eventuell kommentar:

9. Interventionsstudie: har interventionen (programmet/en ny form av undervisning etc.) som ska jämföras beskrivits tydligt?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

10. Har studien använt en adekvat datainsamlingsmetod?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

11. Har vilken typ av instrument som använts (ex enkäter, intervjuguider och observationsscheman) samt tillvägagångssättet vid datainsamlingen tydligt beskrivits?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

12. Är den redovisade analysmetoden lämplig?
De metoder som används måste vara lämpliga för data.

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

13. Har etiska aspekter beaktats?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

14. Är de viktigaste resultaten av studien tydligt beskrivna?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

15. Svarar resultatet mot syftet?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

16. Har man tagit hänsyn till eventuella bortfall i resultatet?

Om antalet deltagare som ”droppat av” (bortfallet) inte har redovisats, bör man svara att man är oförmögen att avgöra

Ja
Nej
Oförmögen att avgöra

Eventuell kommentar:

17. Är resultaten praktiskt relevanta?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

Artikelöversikt

Bilaga 4

Författare Publiceringsår	Design	Syfte	Metod	Urval	Slutsats	Poäng
Bryant, L., & Curtner-Smith, M (a) 2009	Tvärsnitt (survey)	Undersöka elevers kunskapsinläring när läraren i idrott och hälsa har en funktionsnedsättning och vad elever då anser om lärarens kompetens.	Enkätstudier Två elevgrupper fick se en film (20 min) med en inspelad lektion. Grupp a fick se en film där läraren framstod ha en funktionsnedsättning och grupp b fick se samma lärare utan funktionsnedsättning. Funktionsnedsättningen innebar att läraren undervisar från en rullstol. Eleverna fick efter filmen svara på frågor om vilken lärare som de lärde sig mest av.	Elever 12-16 år 201 elever såg på film och svarade på enkätfrågor. Land: USA	Marginellt låga skillnader mellan grupp a och b i inlärd kunskap. Eleverna var även likvärdiga i deras åsikt om hur läraren var kompetent eller inte.	13/15
Bryant, L. G., & Curtner-Smith, M. D. (b). 2009	Tvärsnitt (survey)	Undersöka elevers kunskapsinläring när läraren i idrott och hälsa har en funktionsnedsättning och vad elever då anser om lärarens kompetens.	Enkätstudier Två elevgrupper fick se en film (20 min) med en inspelad lektion. Grupp a fick se en film där läraren framstod ha en funktionsnedsättning och grupp b fick se samma lärare utan funktionsnedsättning. Funktionsnedsättningen innebar att läraren	Elever 14-18 år 109 elever såg på film och svarade på enkätfrågor. Land: USA	Måttliga skillnader mellan grupp a och b i inlärd kunskap. Det fanns vissa skillnader i elevers åsikter om hur lämpad läraren var inom ämnet. Det vill säga att det kan innebära att ju äldre eleverna blir ju mer fördomar får dem om vad en	13/15

Författare Publiceringsår	Design	Syfte	Metod	Urval	Slutsats	Poäng
			undervisar från en rullstol. Eleverna fick efter filmen svara på frågor om vilken lärare som de lärde sig mest av.		person klarar av utifrån om personen har en funktionsnedsättning.	
Dean, M. B., Adams II, T. M., & Comeau, M. J. 2005	Experimentell/ Longitudinell	Undersökte hur en lärarens kropp påverkar eleverns attityd till läraren. Exempelvis om lärarens kropp påverkar inlärningsförmågan hos elever	Jämförde eleverns attityd till läraren utifrån en enkätstudie. En experimentell grupp undervisades av en lärare med en fatsuit på sig medan samma lärare undervisade kontrollgruppen utan fatsuit.	Elever 13-16 år 93 elever från två olika skolor ingick i studien som hade sin utgångspunkt i Arkansas. Land: USA	Lärarens kropp påverkar elevernas prestation men inte vad de tycker om läraren. Det som kan avgöra eleverns attityd för läraren är lärarens fysiska förmågor och inte fysiska utseende.	13/15
Gold, R. R., Petrella, J., Angel, J., Ennis, L. S., & Woolley, T. W. 2012	Tvärsnitt (survey)	Undersöka om utseendet på lärarens kropp påverkade lärarens trovärdighet och kompetens inom ämnet enligt eleverna. Undersökte även hur god förebild läraren är för elever i idrott och hälsa.	Enkätstudier	Elever 11-14 år Skolor i en storstadsregion i sydöstra USA. Antal elever =805 Land: USA	Om elever har en lärare i idrott och hälsa som de ej anser vara trovärdig resulterar det i att elever ej kan motiveras till att ha en aktiv livsstil med fokus på hälsosamt liv om läraren inte lever upp till det hen lär ut. Läraren måste arbeta hårdare på att leva det hälsosamma	15/15

Författare Publikationsår	Design	Syfte	Metod	Urval	Slutsats	Poäng
					liv de undervisar om för läraren i idrott och hälsa är en förebild för fysisk aktivitet för eleverna.	
McKown, H. B., Brusseau, T. A., Burns, R. D., & Galli, N 2019	Komparativ	Undersökte hur utseendet hos läraren i idrott och hälsa påverkade elevernas rörelsemängd .	Jämförde steg på stegräknare som satts på eleverna under bestämda lektioner, där lärarens utseende manipulerades.	Elever 10-12 år Totalt 142 elever i årkurserna 4-6 på en skola Land: USA	Elevers idealiska förebild av fysiskt utseende hos en lärare i idrott och hälsa är att läraren är vältränad. Men att det inte är lärarens kroppsutseende som avgör hur fysiskt aktiva eleverna är under lektionen och hur eleverna ser på fysisk aktivitet.	13/15
Pennington, C. G., Curtner-Smith, M. D., & Wind, S. A 2019	Tvärsnitt (survey)	Undersökte elevers attityd till läraren i idrott och hälsa beroende på lärarens utseende åldersmässigt	Enkätstudier Två elevgrupper fick se varsin film med en inspelad lektion. Grupp A med en lärare (28år) och grupp B med samma lärare men sminkad som medelålders man (ca 50-årsåldern). Eleverna fick efter filmen svara på frågor om	Elever 11 år Totalt valdes 188 elever slumpmässigt ut från två olika skolor för filmvisning och enkätstudier. Land: USA	Båda lärarna ansågs som goda pedagoger men där den ”unga” läraren ansågs var bättre lämpad och mer kompetent av eleverna. Det var måttliga till starka skillnader i vilken lärare som ansågs	13/15

Författare Publikationsår	Design	Syfte	Metod	Urval	Slutsats	Poäng
			vilken lärare som de lärde sig mest av.		mest kompetent och lämpad till sitt yrke.	
Ramos, N. C., & McCullick, B. A 2019	Tvärsnitt (survey)	Undersöka elevers uppfattningar om lärarens kropp påverkade lärarens trovärdighet och kompetens inom ämnet.	Observationer fältanteckningar och intervjuer	Elever 11 år 3 klasser i en skola observerades och 16 elever valdes ut för att intervjuas. Alla elever svarade på enkätfrågor. Land: USA	3 delar är viktiga hos lärare i idrott och hälsa. 1. Se ut som en fysisk aktiv person 2. Klä sig som en fysisk aktiv person (ex träningsbyxor och T-shirt) 3. ”Leva som du lär”	13/15
ZALECH, M 2021	Tvärsnitt (survey)	Analysera generella uppfattningen om lärare i idrott och hälsa. Bland annat rörande utseende.	Enkätstudier	Elever 15-19 år Totalt 1797 elever på olika gymnasieskolor i östra polen fick svara på enkäter. Land: Polen	Utseendet på läraren i idrott och hälsa påverkar eleverna minst. Det som gör att eleverna ser upp till läraren är att läraren ska vara en god kommunikatör och ha god förmåga att samarbeta men även att skapa en positiv atmosfär. Detta ger goda förutsättningar för inläring hos eleverna.	13/15